

2012 METŲ LIETUVOS MOKSLEIVIŲ ISTORIJOS OLIMPIADOS

**„LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS KULTŪROS ISTORIJA
NUO VALSTYBĖS SUKŪRIMO IKI JOS ŽLUGIMO (1236-1795 m.)“**

II ETAPO UŽDUOTYS

DALYVIS (-Ė):

MIESTAS:

MOKYKLA:

REZULTATŲ LENTELE

PILDO VERTINTOJAI

	I dalis	II dalis	III dalis	IV dalis	V dalis	Iš viso	Parašas
I vertintojas							
II vertintojas							
Galutinis rezultatas							

I DALIS

Atlikdami testo uždutis, savo pasirinktų atsakymų variantų raides įrašykite į lentelę, esančią žemiau užduočių. Į 1 – 25 klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą (iš viso 25 taškai)

<p>1. Pirmuoju po Žemaitijos krikšto įsteigtos Medininkų vyskupijos vyskupu tapo:</p> <p>A. Merkelis Giedraitis; B. Valerijonas Protasevičius; C. Motiejus Trakiškis; D. Abraomas Vaina.</p>	<p>2. Karaimams apsigyvenus Lietuvoje, jų dvasinis ir administracinis centras buvo:</p> <p>A. Biržai; B. Kaunas; C. Trakai; D. Upytė.</p>	<p>3. Kuri iš šių kalbų nenaudota kaip rašto kalba Vytauto Didžiojo kanceliarijoje?</p> <p>A. Lietuvių. B. Lotynų. C. Rusėnų. D. Vokiečių.</p>
<p>4. Pirmoji žinoma lietuvių kolegija (collegium Lithuanium), kurioje iš Lietuvos atvykę jaunuoliai galėdavo apsigyventi ir gaudavo materialinę paramą, 1397 m. karalienės Jadvygos rūpesčiu buvo įsteigta:</p> <p>A. Karaliaučiuje; B. Krokuvoje; C. Prahoje; D. Varšuvoje.</p>	<p>5. Kurios parapijos mokyklai Vytautas Didysis suteikė fundaciją 1409 m.?</p> <p>A. Maišiagalos. B. Medininkų. C. Naujųjų Trakų. D. Ukmergės.</p>	<p>6. 1388 m. Vytautas Didysis suteikė privilegiją Bresto (Brastos):</p> <p>A. karaimams; B. romams; C. totoriams; D. žydams.</p>
<p>7. Pirmieji istoriniuose šaltiniuose įvardyti lietuviai studentai Baltramiejus Kęstutaitis ir Mikalojus Kirsantas 1389 m. buvo įrašyti į studentų sąrašus šiame universitete:</p> <p>A. Bolonijos; B. Krovos; C. Prahos; D. Sorbonos.</p>	<p>8. Kuriame atsakymo variante pateiktais visų trijų Lietuvos didikų kunigaikščių vardais yra pavadintos aukštosios mokyklos (universitetai) Lietuvoje ir Lenkijoje?</p> <p>A. Gedimino, Mindaugo, Vytauto Didžiojo. B. Gedimino, Mindaugo, Jogailos. C. Jogailos, Mindaugo, Vytauto Didžiojo. D. Vytauto Didžiojo, Jogailos, Gedimino.</p>	<p>9. Kaip XIV-XIX a. istoriniuose šaltiniuose yra vadinama Vilniaus katedra?</p> <p>A. Šv. Jurgio bažnyčia. B. Šv. Mikalojaus bažnyčia. C. Šv. Petro bažnyčia. D. Šv. Stanislovo bažnyčia.</p>

<p>10. Kokia forma XVII a. dažniausiai buvo kuriami Lietuvos valdovų ir didikų portretai?</p> <p>A. Freskos. B. Piešiniai ant drobės. C. Piešiniai ant šilko. D. Vario ražiniai.</p>	<p>11. Raskite neteisingą atsakymą. Gyvendamas Karaliaučiuje 1544-1545 m., Stanislovas Rapolionis:</p> <p>A. dėstė hebrajų kalbą Karaliaučiaus universitete; B. dėstė liuteronų teologiją Karaliaučiaus universitete; C. globojo studentą Martyną Mažvydą; D. vedė Prūsijos kunigaikščio dvaro gydytojo dukrą.</p>	<p>12. Kurią etninės Lietuvos dalį XIV-XV a. mažiausiai buvo palietusi stačiatikių kultūra?</p> <p>A. Aukštaitiją. B. Dzūkiją. C. Suvalkiją. D. Žemaitiją.</p>
<p>13. Kada Vilniuje pradėta pirmųjų laikraščių leidyba?</p> <p>A. XVI a. II pusėje. B. XVII a. I pusėje. C. XVII a. II pusėje. D. XVIII a. II pusėje.</p>	<p>14. Šūkis „Pamaldumas ir mokytumus“ XVII-XVIII a. galiojo:</p> <p>A. jėzuitams; B. liuteronams; C. pijorams; D. pranciškonams.</p>	<p>15. XVIII a. pabaigoje LDK vyriausioje mokykloje pagrindinė dėstomoji kalba buvo:</p> <p>A. lenkų; B. lietuvių; C. lotynų; D. rusėnų.</p>
<p>16. Pirmuoju Edukacinės komisijos pirmininku buvo:</p> <p>A. Simonas Kosakovskis; B. Ignotas Masalskis; C. Stanislovas Poniatovskis; D. Ignacas Potockis.</p>	<p>17. Veikalo „Iškalbos praktika, arba Retorikos meno taisyklės“, kuris XVII-XVIII a. perleistas net 14 kartų, autoriumi buvo:</p> <p>A. Žygimantas Liauksminas; B. Ignacas Potockis; C. Andrius Rudamina; D. Motiejus Kazimieras Sarbievijus.</p>	<p>18. Sarmatų Horacijumi amžininkų buvo pramintas šis LDK kultūros veikėjas:</p> <p>A. Mikalojus Daukša; B. Žygimantas Liauksminas; C. Motiejus Kazimieras Sarbievijus; D. Konstantinas Sirvydas.</p>
<p>19. Ryškiausias Klasicizmo tapybos atstovas Lietuvoje buvo:</p> <p>A. Ignotas Masalskis; B. Martynas Počobutas; C. Pranciškus Smuglevičius; D. Laurynas Stuoka-Gucevičius.</p>	<p>20. Kurio fakulteto nebuvo LDK vyriausioje mokykloje XVIII a. pabaigoje?</p> <p>A. Fizikos. B. Istorijos. C. Medicinos. D. Moralės.</p>	<p>21. Kuris laikotarpis Lietuvoje buvo vienuolijoms priklausiusių spaustuvių aukso amžius?</p> <p>A. Barokas. B. Klasicizmas. C. Renesansas. D. Romantizmas.</p>

<p>22. Įvedus krikščionybę, Lietuvoje paplito:</p> <p>A. Barokas; B. Gotika; C. Renesansas; D. Romanika.</p>	<p>23. Svarbiausi kalvinistinės reformacijos centrai XVI-XVII a. Lietuvoje buvo:</p> <p>A. Kaunas ir Vilnius; B. Kėdainiai ir Biržai; C. Panevėžys ir Kretinga; D. Raseiniai ir Vilnius.</p>	<p>24. XVIII a. didikų aplinkoje „Lietuvos Petru Didžiuoju“ vadintas:</p> <p>A. P. K. Bžostovskis; B. I. J. Masalskis; C. M. Počobutas; D. A. Tyzenhauzas.</p>
<p>25. Kuriais metais paminėtos Lietuvos mokyklos 600-osios metinės?</p> <p>A. 1957 metais. B. 1967 metais. C. 1987 metais. D. 1997 metais.</p>		

I DALIES ATSAKYMAI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	

II DALIS

Remdamiesi šaltiniuose A, B, C, D, E pateikta informacija bei žiniomis, atsakykite į 26-42 klausimus (iš viso 25 taškai)

Šaltinis A Iš P. Rabikausko knygos „Krikščioniškoji Lietuva“

Krikštyti pradėjo Vilniaus mieste. Į ten buvo sukviesta Lietuvos bajorija. Jie žinojo, kam yra kviečiami, ir nėra jokių duomenų, kad būtų buvę kokių nors maištų ar pasipriešinimų. [...] Rusų metraščiai, nenurodydami pakrikštytųjų skaičiaus, pažymi, kad tuomet „pusė Vilniaus priėmė vokiečių tikėjimą“. [...] Iš Vilniaus Jogaila tuomet važinėjo krikštyti, steigė parapijas, skyrė jų išlaikymui žemių ir kitų turtų.

Šaltinis B Iš rašto Kulmo vyskupui

Kulmo vyskupui. Didelis džiaugsmas užliejo mūsų širdį dėl to, kad Dievo ir mūsų Išganytojo Jėzaus Kristaus gerumas [...] mūsų sūnui [...], Lietuvos kunigaikščiui, maloningai įkvėpė jį, kadaise buvusį tamsybėse, su dideliu daugiu pagonių atgimti Dievo vardo šlovei per Krikšto vandens malonę [...]. Duodame nurodymą [...] minėtą kunigaikštį karūnuoti visos Lietuvos ir visų tų žemių, kurias su Dievo šlovės parama jau išplėšė iš pagonių rankų ar pajėgs išplėšti ateityje karaliumi [...], bet taip, kad jis ir jo įpėdiniai pripažintų, kad minėtą karalystę ir minėtas žemes, kurias atsižvelgdami į jo uolius prašymus priėmė Šv. Petro teisėn ir nuosavybėn, valdyti per amžius gauna iš Apaštalų Sosto rankų.

Šaltinis C Iš M. Jučo knygos „Krikščionybės kelias į Lietuvą“

Trečias bandymas pakrikštyti Lietuvą įvyko 1358 m. Lietuvių kunigaikščiai [...] pateikė stebėtiną sąlygą. Jie reikalavę didžiulės teritorijos [...]. Ordinui jie nepaliko nieko nuo Vyslos iki Dauguvos. Visa Sambija, Kuršas ir Žiemgala, pasak jų, turėtų būti prijungti prie Lietuvos. Be to, jie reikalavo, kad apkrikštijus Lietuvą Vokiečių ordinas būtų iškeltas į stepes kovoti [...]. Bet ir ten Ordinas negalėtų kurti savo valstybės, kaip tai buvo baltų žemėse, nes „visa Rusia turi priklausyti lietuviams“.

Šaltinis D Iš P. Rabikausko knygos „Krikščioniškoji Lietuva“

Tuo tarpu Lietuvos valdovai [...] nusprendė užbaigti tai, kas prieš 26 metus Vilniuje buvo atlikta kitai Lietuvos daliai: pagonių žemę paversti krikščioniška, t.y. ją pakrikštyti. [...] Jie Kaune sėdo į mažą laivelį ir, plaukė Nemunu, po to – Dubysa. [...] Anot lenkų kronisto Jono Dluogošo aprašymo, valdovai įsakė iškirsti garbinamus medžius ir užgesinti „šventąją“ ugnį. Jie patys tos tautos kalba aiškino krikščioniškas tiesas ir ragino žmones išpažinti tą patį tikėjimą, kaip ir jų valdovai. Taip buvo atliktas krikštas ir pasiruošta keleto bažnyčių statybai.

Šaltinis E Iš Lietuvos didžiojo kunigaikščio privilegijos

Vilniaus vyskupystės sostą nutarėme įkurti, apdovanojome žemiau pažymėtais turtais ir valdomis. Taigi duodame, teikiame, įjungiamo ir dovanojame amžinu ir neatšaukiamu dovanojimu tai bažnyčiai ir jos vyskupui, kuris tik bus....

26. Pateikti šaltiniai A, B, C, D, E atspindi kelių šimtmečių Lietuvos istorijos laikotarpį. Nurodykite šio laikotarpio ribas amžių tikslumu. (1 taškas)

Laikotarpio pradžia ..... Laikotarpio pabaiga.....

27. Nurodykite įvykį, apie kurį rašoma šaltinyje A. Kuriais metais tas įvykis vyko? (2 taškai)

Įvykis..... Metai.....

28. Kodėl šaltinyje A cituojami rusų metraščiai nurodo, kad tik „pusė Vilniaus priėmė vokiečių (t.y. katalikų) tikėjimą“? (1 taškas)

.....

29. Įvardykite šaltinyje B minimą Lietuvos kunigaikštį. Kuriais metais vyko šaltinyje B minimo kunigaikščio „atgimimas per krikšto vandens malonę“? (2 taškai)

Kunigaikštis..... Metai.....

30. Nurodykite šaltinio B autoriaus titulą (pareigas). Paaiškinkite, kodėl taip manote. (1 taškas)

Titulas (pareigos).....Paaiškinimas.....

.....

31. Paaiškinkite šaltinio B teiginį „žemes [...] priėmė Šv. Petro teisėn ir nuosavybėn“.

(1 taškas)

Paaiškinimas.....

32. Įvardykite šaltinyje C minimus Lietuvos kunigaikščius. (2 taškai)

.....

33. Nurodykite priešą, prieš kurį kovai C šaltinyje minimi Lietuvos kunigaikščiai reikalavo panaudoti ordiną. (1 taškas)

.....

34. Kodėl šaltinyje C minimiems Lietuvos kunigaikščiams nepavyko pakrikštyti Lietuvos?

(1 taškas)

.....

35. Įvardykite šaltinyje D minimus Lietuvos valdovus. (2 taškai)

.....

36. Nurodykite įvykį, kuris aprašomas šaltinyje D. (1 taškas)

.....

37. Kuriais metais vyko šaltinyje D aprašomas įvykis? Atsakymą pagrįskite pasirinktu šaltinio D teiginiu (2 taškai)

Metai ..... Pagrindimas.....

.....

38. Nurodykite po ketverių metų buvusį įvykį, kurį galima būtų laikyti šaltinyje D minimo Lietuvos valdovų pradėto įvykio pabaiga. (1 taškas)

.....

39. Su kuriuo iš šaltinių A, B, C, D glaudžiausiai yra susijęs šaltinis E? Parašykite, kodėl taip manote? (1 taškas)

.....

40. Nurodykite socialinę grupę (luomą), kuriam buvo skirta šaltinyje E cituojama privilegija bei pagrindinį šios privilegijos paskelbimo tikslą. (2 taškai)

Socialinė grupė (luomas).....

Tikslas.....

41. Nurodykite dar dvi socialines grupes (luomus), kurioms tais pačiais metais buvo paskelbtos privilegijos (2 taškai) .....

.....

42. Nurodykite du krikšto priėmimo **kultūrinius** padarinius Lietuvai. (2 taškai)

1.....

2.....

III DALIS

Remdamiesi šaltinyje pateikta informacija bei žiniomis, atsakykite į 43-48 klausimus (iš viso 14 taškų)

Šaltinis Iš M. Daukšos „Postilės“ „Prakalbos į malonųjį skaitytoją“

Nėra tokios menkos tautos, nėra tokio niekingo žemės užkampio, kur nebūtų vartojama sava kalba [...] Kas per keistenybės būtų gyvulių tarpe, jeigu varnas užsimanytų suokti kaip lakštingala, o lakštingala - krankti kaip varnas, ožys - staugti kaip liūtas, o liūtas - bliauti kaip ožys? [...] Ne žemės derlumu, ne drabužių skirtingumu, ne šalies gražumu, ne miestų ir pilių tvirtumu gyvuoja tautos, bet daugiausia išlaikydamos ir vartodamos savo kalbą, kuri didina ir išlaiko bendrumą, santaiką ir brolišką meilę. Kalba yra bendras meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas. Sunaikink ją - sunaikinsi santaiką, vienybę ir gerovę.

43. M. Daukša skelbė renesansinį tautos supratimą. Nurodykite tris svarbiausius tautos bruožus, kuriuos jis išskyrė. (3 taškai)

1. ....

2. ....

3. ....

44. Kokiu tikslu M. Daukša prakalboje apibūdina skirtingą gyvūnų elgseną? (1 taškas)

.....

.....

45. Apibūdinkite feodalinėje Lietuvoje buvusią tautiškumo (tautybės ir pilietybės) sampratą. (1 taškas)

.....

.....

46. Nurodykite du pirmuosius polonizacijos židinius LDK. (2 taškai)

1. ....
2. ....

47. Įvardykite du paskutinius lietuviškai kalbėjusius Lietuvos valdovus. (2 taškai)

.....

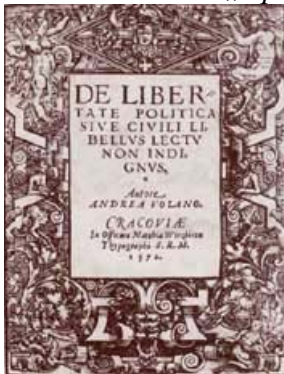
48. Nurodykite penkias kalbas, kuriomis XVI-XVII a. Lietuvoje buvo leidžiami leidiniai.

(5 taškai)

.....

Remdamiesi pateikta informacija bei žiniomis, atsakykite į 49-51 klausimus (iš viso 4 taškai)

Andrius Volanas „Apie politinę arba pilietinę laisvę”, 1572 m.

49. A. Volanas rašė: „jokios laisvės negali būti ten, kur nėra įstatymų”. Kokia, anot A. Volano, visuomenė gali vadintis pilietine ir laisva? (1 taškas)

.....

50. Nurodykite dvi A. Volano socialines pažiūras. (2 taškai)

.....

51. Nurodykite žinomą Lietuvos instituciją, kuri yra išsikūrusi dabartinėje A. Volano gatvėje Vilniuje. (1 taškas)

.....

Remdamiesi pateikta informacija bei žiniomis, atsakykite į 52 - 55 klausimus (iš viso 15 taškų)

III Lietuvos Statutas

52. Nurodykite kiekvieno Lietuvos Statuto paskelbimo metus ir tuo metu valdžiusius Lietuvos valdovus. (6 taškai)

I Statuto paskelbimo metai ..... Valdovas.....
 II Statuto paskelbimo metai ..... Valdovas.....
 III Statuto paskelbimo metai ..... Valdovas.....

53. Pateikite po du teiginius, kuriais III Lietuvos Statute apibūdinama to meto visuomenė ir valdymas. (4 taškai)

Apie visuomenę I teiginys .....

Apie visuomenę II teiginys .....

Apie valdymą I teiginys .....

Apie valdymą II teiginys .....

54. Kuo Lietuvos Statutai unikalūs palyginus su panašaus pobūdžio to meto dokumentais Vidurio Europoje? Nurodykite du humanistinius principus, pastebimus Lietuvos Statutuose. (3 taškai)

Unikalumas .....

I principas .....

II principas .....

55. Kuriame Lietuvos Statute parašyti šie L. Sapiegos žodžiai: „tokia tad yra mūsų laisvė, kuria mes prieš kitas krikščioniškas tautas didžiuojamės, kad valdovo, kuris pagal savo valią, o ne pagal mūsų teises viešpatautų, neturime ir kad ramiu gyvenimu bei savo turtu, kaip ir savo gera šlove, laisvai naudojames. [...] patys nustatydami ir kurdami savo teises visur, kiek tai įmanoma, savo laisvę saugome“? Ką L.Sapiega laikė lietuvių laisvės pamatu? (2 taškai)

Statutas..... Lietuvių laisvės pamatas.....

Remdamiesi šaltiniuose A, B, C, D pateikta informacija bei žiniomis, atsakykite į 56-57 klausimus (iš viso 6 taškai)

<p>Šaltinis A</p> <p>M.Mažvydo <i>Katekizmas</i></p> 	<p>Šaltinis B</p> <p>Vilniaus universiteto biblioteka</p> 	<p>Šaltinis C</p> <p>Vilniaus Žemutinės pilies rūmai</p> 	<p>Šaltinis D</p>
--	---	--	---

56. Sudarykite tris poras iš pateiktų šaltinių A, B, C, D ir nurodykite, kas juos tarpusavyje sieja. (3 taškai)

1. ....
2. ....
3. ....

57. Kokį įvykį vaizduoja šaltinis D? Kuriame amžiuje jis vyko ir kuo jis ypatingas? (3 taškai)

Įvykio pavadinimas .....

Vyko (amžius) ..... Reikšmė .....

Remdamiesi pateikta informacija (piešiniu) bei žiniomis, atsakykite į 58 klausimą (iš viso 6 taškai)

Vilniaus Žemynos gimnazijos mokinės R. Miknevičiūtės piešinys (2005)

58. Piešinyje pavaizduoti skirtingi architektūros stiliai. Nurodykite tris architektūros stilius ir priskirkite jiems piešinyje matomus statinius. (6 taškai)

Architektūros stilius ..... Statinio pavadinimas .....

Architektūros stilius ..... Statinio pavadinimas .....

Architektūros stilius ..... Statinio pavadinimas .....

Remdamiesi šaltiniuose A, B, C pateikta informacija bei žiniomis, atsakykite į 59-61 klausimus (iš viso 7 taškai)

Šaltinis A

Šaltinis B

Šaltinis C

59. Nurodykite vienuolių ordina, kuriam priskirtumėte iliustracijas (šaltiniai A, B, C)? Atsakymą pagrįskite pateikdami 2 argumentus. (3 taškai)

Vienuolių ordino pavadinimas .....

- 1 argumentas .....
- 2 argumentas .....

60. Parašykite, kas buvo būdinga šio ordino mokslinei veiklai. (1 taškas)

.....

61. Pateikite 3 pavyzdžius, nurodančius, kaip šio ordino kultūrinė veikla siejasi su Apšvietos idėjomis? (3 taškai)

1. ....
2. ....
3. ....

Remdamiesi pateikta informacija bei žiniomis, atsakykite į 62- 69 klausimus (iš viso 10 taškų)

Iš J. Jurginio knygos „*Istorija ir poezija*“

„Vyskupas ir jėzuitai panaudojo visą savo iškalbingumą, įrodinėdami, jog Liščinskio areštas esąs teisėtas, nes jis buvęs sučiuptas nusikaltimo vietoje, taip sakant, pagautas „ant karštų pėdų“. Pasak jų, Lietuvos Statutas numatęs areštą už karaliaus didenybės įžeidimą, o juk Liščinskis įžeidęs net patį dievą. Liščinskis esąs daug didesnis nusikaltėlis, negu bet koks eretikas. Eretikai įžeidžia ir paniekiną bažnyčią, atsimetą nuo jos, bet dievo jie nepaneigia. Anot jėzuitų, nėra nieko baisėnio, kaip ištarti žodžius, jog dievo nėra. Liščinskis paniekinęs dievą, jį atmetęs ir todėl įvykdęs iš visų galimų nusikaltimų patį didžiausią. Už jį turinti būti skirta mirties bausmė.“

62. Kuriame amžiuje vyko šaltinyje aprašyta istorija? (1 taškas)

.....

63. Kuriuo Lietuvos Statutu remiantis buvo teisiamas K. Liščinskis ? (1 taškas)

- A. I LS.
- B. II LS.
- C. III LS.

64. Už ką buvo nubaustas K. Liščinskis ? (1 taškas)

- A. Ateistines pažiūras.
- B. Valdovo įžeidimą.
- C. Valstybės išdavimą.

65. Kur jam buvo įvykdyta bausmė? (1 taškas)

- A. Kaune.
- B. Varšuvoje.
- C. Vilniuje.

66. K. Liščinskis priešininkų buvo apkaltintas erezija. Nurodykite dvi erezijas buvusias katalikiškoje Lietuvoje XVI-XVII a.? (2 taškai)

I erezija .....

II erezija .....

67. Šaltinyje minimi jėzuitai. Nurodykite vieną teigiamą ir vieną neigiamą jėzuitų veiklos padarinį Lietuvos kultūrai. (2 taškai)

Teigiamas padarinys .....

Neigiamas padarinys .....

68. Paaiškinkite, kodėl Lietuvos Statutas yra laikomas Renesanso kultūros bruožu? (1 taškas)

.....

69. Nurodykite, kuo Kazimieras Liščinskis buvo susijęs su Lietuva? (1 taškas)

.....

IV DALIS

Remdamiesi šaltiniuose A, B, C pateikta informacija ir žiniomis, atsakykite į 70-77 klausimus. (iš viso 15 taškų).

Šaltinis A *Istorikų nuomonė*

Vilniaus universitete nuo XVII a. vidurio iki XVIII a. vidurio beveik nedaugėjo nei studentų, nei dėstytojų, menkai kito ir mokymo turinys. [...] Vilniaus universitete, kaip ir XVI a., buvo mokoma visų pirma universaliųjų humanitarinių disciplinų. [...]. Visame LDK visuomenės kultūriniame gyvenime tvyrojo gili provincijos dvasia.

Šaltinis B *Iš 1782-1783 m. Edukacinės komisijos vizitatorių raportų*

Kretinga

Nedaug kas nori mokytis geometrijos, todėl daugelis neturtingesniųjų ruošiasi tapti kunigais, klysta manydami, kad kunigams geometrijos nereikės. Tose mokyklose vos vienas kitas bajoras.

Kaunas

Be akademinės 3 klasių mokyklos, buvo kunigo Javido mokykla prie Kauno parapijos bažnyčios, kurią jis laikė ne kaip parapijos mokyklą, bet, viliodamas jaunimą, atitraukdamas mokinius iš viešųjų mokyklų, dėjosi, kad geriau išmoko lotynų kalbos, be to, ir neapgalvotai daug šnekėjo prieš vyresnybės nurodymus ir nuostatus.

Šaltinis C *Iš 1579 m. Žemaičių vyskupystės vizitacijos protokolo*

Vizitatorius, gerbiamasis ponas Tarkvinijus Pekulas, būdamas Krakų miestelyje, [...] aplankė klebonijos namus (kunigo), jie yra gana geri ir juose yra nemaža įvairių mokslinių knygų, gana gerų ir katalikiškų, išskyrus graikų kalbos gramatiką su Pilypo Melanchtono prakalba, Mecelerio graikų kalbos gramatiką ir Erazmo Roterdamiečio „*Adagia*“. Vizitatorius, baigęs Krakų bažnyčios vizitaciją ir t. t., įspėjo (kun. Daukšą), kad draudžiamas knygas, būtent „*Adagia*“ ir kitas, sudegintų arba sunaikintų, arba pristatytų per 6 mėnesius tėvams jėzuitams ištaisyti, kitaip jam gresia 2 kapų grašių bauda.

70. Kurie du kultūros laikotarpiai atsispindi pateiktuose šaltiniuose A, B, C? (2 taškai)

I laikotarpis: .....

II laikotarpis: .....

71. Nurodykite pagrindinę priežastį, kodėl, kaip teigiama šaltinyje A, Vilniaus universitete nuo XVII a. vidurio iki XVIII a. vidurio beveik nedaugėjo nei studentų, nei dėstytojų, menkai kito ir mokymo turinys. (1 taškas)

.....

72. Remdamiesi šaltiniu A ir žiniomis, paaiškinkite, kodėl nuo XVI a. Vilniaus universitete pagrindinis dėmesys buvo skiriamas universalioms humanitarinėms disciplinoms? (1 taškas)

.....

73. Pateikite du argumentus, kurie įrodytų, kad šaltinio A paskutiniame sakinyje pateikiama informacija apie LDK kultūrinį provincialumą **nėra** objektyvi. (2 taškai)

I argumentas: .....

II argumentas: .....

74. Nurodykite pagrindinę priežastį, dėl kurios, pasak šaltinio B autoriaus, „daugelis neturtingesniųjų ruošėsi tapti kunigais“. Kodėl šaltinio B autorius (vizitatorius) norėjo, kad būsimieji kunigai mokytųsi geometrijos? (2 taškai)

.....
.....

75. Šaltinyje B minima papartinė mokykla ir viešoji mokykla. Paaiškinkite, kuo skyrėsi šių mokyklų administravimas ir mokymo turinys. Nurodykite priežastį, kodėl kunigas Javidas buvo nepatenkintas šaltinyje B minima vyresnybe. (3 taškai)

Administravimo skirtumas:.....

Mokymo turinio skirtumas: .....

Priežastis: .....

76. Remdamiesi šaltiniu C ir žiniomis, paaiškinkite, koku tikslu Tarkvinijus Pekulas lankėsi Krakuių miestelyje. Nurodykite priežastį, kodėl minėtam vizitatoriui užkliuvo klebonijoje rasti šaltinyje minimų autorių veikalai? (2 taškai)

Vizito tikslas: .....

Priežastis: .....

77. Paaiškinkite, kodėl šaltinyje C jėzuitai įvardyti tėvais. Nurodykite aplinkybes ir amžių, kada jėzuitai atsikėlė į LDK. (2 taškai)

Priežastis: .....

Aplinkybės: ..... Amžius: .....

V DALIS

78. Nustatykite ir nurodytose vietose įrašykite, kuri žymi XVI-XVIII a. Lietuvos kultūrai nusipelnusių asmenybė (Jonas Bretkūnas, Mikalojus Dauša, Kristijonas Donelaitis, Albertas Goštautas, Laurynas Gucevičius, Abraomas Kulvietis, Martynas Mažvydas, Mikalojus Radvila Juodasis, Stanislovas Rapolionis, Konstantinas Sirvydas, Pranciškus Skorina, Motiejus Strykovskis) yra apibūdinta žemiau esančiose ištraukose.

Galbūt užduotį padės atlikti Vitalijaus Mazūro iliustracijos, kurios nepretenduoja į istorinės ikonografijos autentiškumą. (iš viso 12 taškų).

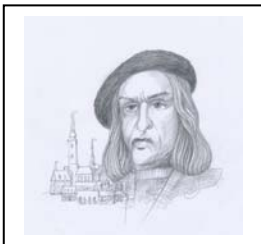
1. Žymiausias brandžiojo klasicizmo kūrėjas Lietuvoje. 1773–1775 metais Vilniaus universitete studijavo matematiką ir architektūrą, 1776–1777 metais – Romoje. 1789–1794 metais Vilniaus kariuomenės inžinierių korpuso mokykloje dėstė karo inžineriją ir topografiją. Vilniaus universiteto profesorius. Suprojektavo ir pastatė Vilniaus rotušę, Verkių rūmų ansamblį, Jonavos, Čiobiškio, Rokiškio, Sudervės architektūrinius kompleksus. Sukonstravo keletą statybinių mašinų. Brandžiausias projektas – Vilniaus katedros rekonstrukcija. (.....)

2. 1506 metais baigė Krokuvos universitetą, gavo laisvųjų menų bakalauro laipsnį, o Paduvos universitete išlaikė medicinos daktaro egzaminus. 1517–1519 metais Prahoje išleido 20 Biblijos (Senojo testamento) knygų rusinų kalba, o apie 1520 metus Vilniuje įkūrė pirmąją Lietuvoje spaustuve, kurioje rusinų kalba 1522 metais išspausdino „Mažąją kelionių knygelę“, 1525 metais – „Apaštala“. (.....)

3. 1577 m. parašė didelės apimties eiliuotą epinį pasakojimą „Apie garbingos lietuvių, žemaičių ir rusinų tautos pradžią, kilmę ir narsą, riteriškus darbus ir vidaus reikalus“, o 1582 metais Karaliaučiuje išleido pirmąją spausdintą Lietuvos istoriją „Lenkijos, Lietuvos, Žemaičių ir visos Rusijos kronika“. Įvykiai dėstomi iki 1581 metų, istorinį procesą nagrinėjo ne religiniu, o valstybiniu požiūriu, gynė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės politinį savarankiškumą, smerkė kryžiuočių agresiją. (.....)

4. Studijavo Krokuvos, Vitenbergo, Leipcigo bei Sienos universitetuose. 1539 metais Vilniuje įsteigė aukštesniąją mokyklą, kurioje rengė auklėtinius studijoms užsienio universitetuose. Persekiojamas už reformacijos idėjų skelbimą išvyko į Karaliaučių. 1544 metais Karaliaučiuje įsteigus universitetą dėstė graikų ir hebrajų kalbas. 1545 metais sugrįžo į Lietuvą. Vilniuje sakė pamokslus ir disputavo su katalikais. (.....)

5. Nuo 1522 metų Vilniaus vaivada ir Lietuvos didysis kancleris. Rengė I Lietuvos Statutą, parašė jam pratarbę. Manoma, kad buvo Lietuvos metraščio (Bychovco kronikos) rašymo iniciatorius. Globojo pirmuosius lietuvių raštijos veikėjus, rūpinosi šalies švietimo reikalais, rėmė gabius jaunuolius. Jo rūmai buvo paversti įstabiu XVI amžiaus Lietuvos renesansinės kultūros židiniu. (.....)

6. Vitenbergo universitete tapo teologijos mokslų daktaru, nuo 1544 metų Karaliaučiaus universiteto profesorius. Jo tezės „Dėl Bažnyčios ir jos požymių“ turėjo didelės reikšmės reformacijos raidai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, Prūsijoje, Vokietijoje ir Lenkijoje. (.....)

7. 1610 metais baigė Vilniaus universitetą ir jame dėstė teologiją. Reikšmingiausias jo darbas – „Trijų kalbų žodynas“, skirtas lenkų–lotynų–lietuvių kalboms. Jis yra pirmasis spausdintas lietuvių kalbos žodynas, padėjęs pamatus ne tik lietuvių leksikologijai, bet ir lietuvių kalbotyrai apskritai. Kitas reikšmingas jo darbas – originalių pamokslų rinkinys „Punktai sakymų“ buvęs kartu ir lietuvių kalbos vadovėliu. (.....)

8. Ragainės klebonas (nuo 1549). 1547 metais parengė ir Karaliaučiuje išleido pirmąją lietuvišką knygą „Katekizmuso prasti žodžiai“, kurioje ypač reikšminga lietuviškoji eiliuota prakalba. Tai pirmasis pasaulietinio turinio originalus eilėraštis lietuvių kalba. Iš viso sukūrė šešias pirmąsias lietuviškas knygas, tame tarpe parengė maldų ir giesmių rinkinį, kurį po mirties išleido Baltramiejus Vilentas. (.....)

9. Reformacijos puoselėtojas. LDK kancleris ir Vilniaus vaivada. Gynė LDK sienų neliečiamumą ir politinį savarankiškumą. 1544 metų Bresto seime pareikalavo, kad didysis kunigaikštis nuolat gyventų Lietuvoje, o ne Lenkijoje. Vadovavo LDK delegacijai Varšuvos seime, kuris svarstė LDK ir Lenkijos uniją ir apgynė Lietuvos valstybės savarankiškumą. Tik po jo mirties Lietuvai nenaudinga unija su Lenkija galiausiai 1569 metais buvo patvirtinta Liubline. (.....)

10. 1740 metais baigė Karaliaučiaus universiteto evangelikų liuteronų Teologijos fakultetą. 1740–1742 metais dirbo Stalupėnų mokyklos kuratoriumi, 1742–1743 metais – tos mokyklos vedėju. Nuo 1743 metų iki gyvenimo pabaigos buvo Tolminkiemio klebonas. Poemoje „Metai“ epiškai pavaizdavo Rytų Prūsijos lietuvių baudžiauninkų gyvenimą ir tuometinius tarpusavio santykius. Be „Metų“ išliko 6 eiliuotos pasakėčios, keli eilėraščiai vokiečių kalba. (.....)

11. 1570–1572 metais buvo Krakių klebonas, vėliau kanauninkas Varniuose. Nuo 1609 metų administravo Žemaičių vyskupiją. Buvo humanistinio išsilavinimo, turėjo nemažą biblioteką. Iš lenkų kalbos išvertė J. Ledesmos katekizmą. Vertimas tikslus ir kūrybiškas. Tai buvo pirmoji lietuviška knyga, išleista Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje (1595). Literatūrinę šlovę jam pelnė J. Vujeko „Katalikų postilės“ vertimas. (.....)

12. 1555–1556 metais studijavo teologiją Karaliaučiaus universitete, nuo 1556 metų – Vitenbergo universitete. 1562–1587 metais buvo Labguvos klebonas. Čia pirmasis sakė pamokslus lietuvių kalba, vėliau kunigavo Karaliaučiaus lietuvių parapijoje. Mokėjo hebrajų, graikų, lotynų, vokiečių, lietuvių, prūsų, latvių (kuršių kalbas). 1579–1590 metais pirmasis į lietuvių kalbą išvertė visą Bibliją. (.....)

Iš viso 139 taškai

2012 METŲ LIETUVOS MOKSLEIVIŲ ISTORIJS OLIMPIADOS

„LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS KULTŪROS ISTORIJA NUO VALSTYBĖS SUKŪRIMO IKI JOS ŽLUGIMO (1236-1795 m.)“

II ETAPO ATSAKYMAI

I DALIES ATSAKYMAI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
C	C	A	C	C	D	C	D	D	D	C	D	D
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
C	A	B	A	C	C	B	A	B	B	D	D	

Kai kurie žemiau esantys olimpiados užduoties II–IV dalies klausimų atsakymai gali būti ir kitokie nei nurodyta vertinimo instrukcijoje. Mokiniai atsakymus gali rašyti ir savais žodžiais. Galutinį sprendimą dėl atsakymo teisingumo priima vertintojas.

II DALIES ATSAKYMAI

26. Laikotarpio pradžia – XIII a., laikotarpio pabaiga – XV a. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodoma laikotarpio pradžia ir laikotarpio pabaiga.

27. Įvykis - Lietuvos (Aukštaitijos) krikštas – **1 taškas**, metai – 1387 m. – **1 taškas**.

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodomas įvykis arba metai, 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodomas įvykis ir metai.

28. Greičiausiai kitą sostinės gyventojų pusę sudarė krikščionys stačiatikiai bei katalikai svetimtaučiai. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai teisingai pateikiama bent viena iš tikinčiųjų grupių.

29. Kunigaikštis – Mindaugas – **1 taškas**, metai – 1251 m. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai teisingai įvardijamas kunigaikštis arba nurodomi metai, 2 taškai skiriami, kai teisingai įvardijamas kunigaikštis ir nurodomi metai.

30. Titulas – Popiežius, paaiškinimas – duoda nurodymą kunigaikštį karūnuoti karaliumi arba priima sprendimą dėl valstybės priėmimo Šv. Petro teisėn ir nuosavybėn ir pan. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodomas šaltinio B autorius titulas (pareigos) ir pateikiamas teisingas paaiškinimas

31. Paaiškinimas – Lietuva buvo priimta į krikščioniškų (katalikiškų) valstybių tarpą arba buvo pripažinta krikščioniška šalimi arba Lietuva pateko popiežiaus globon ar pan. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai teisingai paaiškinamas teiginys

32. Lietuvos kunigaikščiai Algirdas ir Kęstutis – 2 taškai

1 taškas skiriamas, kai teisingai įvardijamas vienas Lietuvos kunigaikštis, du taškai skiriami, kai teisingai įvardijami abu Lietuvos kunigaikščiai.

33. Priešas – (mongolai) totoriai arba Aukso orda – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

34. Nepavyko todėl, kad Lietuvos valdovų pasiūlytos sąlygos buvo nepriimtinos katalikiškajai Europai – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

35. Vytautas Didysis ir Jogaila – 2 taškai

1 taškas skiriamas, kai teisingai įvardijamas vienas Lietuvos valdovas, du taškai skiriami, kai teisingai įvardijami abu Lietuvos valdovai.

36. Įvykis – Žemaitijos (žemaičių) krikštas – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

37. Metai – 1413 m. – 1 taškas, pagrindimas – minimas prieš 26 metus, t.y. 1387 m. atliktas Lietuvos krikštas arba minima, kad valdovai krikštyti vyko Žemaitijos teritorijoje tekančiomis upėmis – Nemunu ir Dubysa ir pan. – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodomi metai, arba pateikiamas teisingas pagrindimas, 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodomi metai ir pateikiamas teisingas pagrindimas.

38. Buvo įsteigta Žemaičių (Medininkų) vyskupystė arba paskirtas pirmasis vyskupas Motiejus – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

39. Šaltinis E glaudžiausiai yra susijęs su šaltiniu A, nes Jogailos privilegija buvo paskelbta Lietuvos krikšto proga arba Jogailos privilegija buvo paskelbta tais pačiais metais, kai buvo krikštijama Lietuva ir pan. – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai teisingai susiejami šaltiniai bei pateikiamas teisingas paaiškinimas.

40. Socialinė grupė (luomas) – dvasininkija. – 1 taškas, tikslas – aprūpinti Lietuvos katalikų bažnyčių materialiai arba suteikti katalikų bažnyčiai imunitetą ir teisminį imunitetą arba sudaryti sąlygas katalikų bažnyčiai įsitvirtinti Lietuvoje ir pan. – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodoma socialinė grupė (luomas), arba pateikiamas teisingas pagrindinis privilegijos paskelbimo tikslas, 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodoma socialinė grupė (luomas) ir pateikiamas teisingas pagrindinis privilegijos paskelbimo tikslas.

41. Socialinės grupės (luomai) – bajorai ir (Vilnius miesto) miestiečiai – 2 taškai

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodomas viena socialinė grupė (luomas), 2 taškai skiriami, kai nurodomos abi socialinės grupės (luomai).

42. Lietuvos krikštas suartino Lietuvą su katalikiškąja Europa arba su krikštu į Lietuvą atėjo gotikinė architektūra arba parapinės mokyklos arba bažnytinė muzika arba bažnytinis menas arba vienuolynai ir kt. – 2 taškai

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodomas bet kuris vienas Lietuvos krikšto kultūrinis padarinys, 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodomi bet kurie du Lietuvos krikšto kultūriniai padariniai.

III DALIES ATSAKYMAI

43. Bendra teritorija (tėvų žemė), papročiai, kalba – 3 taškai

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodomas bet kuris vienas, M. Daukšos manymu, svarbiausias tautos bruožas, 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodomi bet kurie du tautos bruožai, 3 taškai skiriami, kai teisingai nurodomi trys tautos bruožai.

44. M. Daukša nori pasakyti, kad nereikia prieštarauti gamtos dėsniams arba Lietuvos bajorai privalo vartoti savo gimtąją kalbą ir pan. – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas vienas iš galimų teisingų atsakymų.

45. Tautinė priklausomybė buvo tapatinama su pilietybe. Sąvoka „lietuvis“ reiškė ne tik lietuvių tautos narį, bet ir Lietuvos pilietį, nors ir ne lietuvių tautybės arba lietuviu save vadino ir tikrasis lietuvis bajoras, ir sulenkėjęs lietuvis bajoras, ir Lietuvoje gyvenęs rusas bajoras, t.y. LDK piliečiai, besinaudojantys visomis piliečių teisėmis – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

46. Katalikų bažnyčia – 1 taškas, didžiojo kunigaikščio dvaras – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodomas vienas pirmasis polonizacijos židinys, 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodomi du pirmieji polonizacijos židiniai.

47. Žygimantas (Kęstutaitis)– 1 taškas, Kazimieras (Jogailaitis) – 1 taškas.

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodomas vienas Lietuvos valdovas, 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodomi du Lietuvos valdovai.

48. Rusėnų, lietuvių, lenkų, lotynų, vokiečių – 5 taškai

Kiekviena teisingai nurodyta kalba vertinama po vieną tašką.

49. Anot A. Volano, pilietine ir laisva visuomene gali vadintis lygiateisė visuomenė, kuri laikosi visiems bendrų įstatymų (nepaisant luominių skirtumų) arba jai svarbūs asmens vertės idealai ir pan. – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

50. Nepripažino dvasininkų luomo arba kritikavo per dideles bajorų teises, kenkiančias valstybingumui ir pan. – 2 taškai

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas vienas teisingas atsakymas, 2 taškai skiriami, kai pateikiami du teisingi atsakymai.

51. (Lietuvos Respublikos) Švietimo ir mokslo ministerija – 1 taškas

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

52. I Lietuvos Statutas (1529), Žygimantas Senasis, II Lietuvos Statutas (1566) Žygimantas Augustas, III Lietuvos Statutas (1588) Zigmantas Vaza – 6 taškai

Kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas po vieną tašką.

53. *Apie visuomenę:* įteisinta valstiečių priklausomybė (įbaudžiavinimas) arba daugiau teisių įgijo bajorija ir pan.

Apie valdymą: aukščiausia valdžios institucija – bajorų Seimas arba varžoma karaliaus valdžia ir pan. – **4 taškai**

Po 1 tašką skiriame už kiekvieną teisingai nurodytą teiginį.

54. Unikalumas: Lietuvos Statutai unikalūs teisės sistemingumo požiūriu ir pan. – **1 taškas**

I principas: konfesinės tolerancijos idėja ir pan. – **1 taškas**

II principas: nepilnamečiams netaikoma mirties bausmė.– **1 taškas** *1 taškas skiriamas, kai pateikiamas vienas teisingas atsakymas, 2 taškai skiriami, kai pateikiami du teisingi atsakymai, 3 taškai skiriami, kai pateikiami trys teisingi atsakymai.*

55. III Lietuvos Statutas – **1 taškas**, lietuvių laisvės pamatas – pačios tautos (piliečių) susikurta teisė, kuriai paklūsta valdovas – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas vienas teisingas atsakymas, 2 taškai skiriami, kai pateikiami du teisingi atsakymai.

56. Galimi atsakymai:

A, B šaltiniai – M.Mažvydo „Katekizmas“ saugomas Vilniaus universiteto bibliotekoje arba C, B šaltiniai – dalis Valdovų rūmų bibliotekos knygų laikomos Vilniaus universiteto bibliotekoje arba C, D šaltiniai – Valdovų rūmuose pasirodė pirmoji opera Lietuvoje arba A, C šaltiniai – Renesansas – **3 taškai**

1 taškas skiriamas už teisingai nurodytą šaltinių porą ir sąsają, 2 taškai skiriami už teisingai nurodytas dvi šaltinių poras ir dvi sąsajas, 3 taškai skiriami už teisingai nurodytas tris šaltinių poras ir tris sąsajas.

57. Įvykis - opera „Šv. Elenos pagrobimas“, vyko (amžius) - XVII a., reikšmė - pirmoji opera Lietuvoje – **3 taškai**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas vienas teisingas atsakymas, 2 taškai skiriami, kai pateikiami du teisingi atsakymai, 3 taškai skiriami, kai pateikiami trys teisingi atsakymai.

58. Architektūros stilius – Renesansas, statinio pavadinimas - Aušros vartai (virš Aušros vartų arkos pastatytas fasadas su renesansinio stiliaus atiku).

Architektūros stilius – Barokas, statinio pavadinimas - Šv. Petro ir Povilo bažnyčia Vilniuje.

Architektūros stilius – Klasicizmas, statinio pavadinimas - Vilniaus katedra. – **6 taškai**

Kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas po vieną tašką.

59. Pijorų ordinas. Pagal šaltinį A Panevėžio J. Balčikonio gimnazija įkurta iš pijorų mokyklos (XVIII a. II pusė), pijorai domėjosi gamtos mokslais (šaltinis B). Šaltinyje C vaizduojamas šio ordino herbas – **3 taškai**

1 taškas skiriamas už teisingai nurodytą vienuolių ordiną, 2 taškai už teisingai nurodytą vienuolių ordiną ir vieną argumentą, 3 taškai už teisingai nurodytą vienuolių ordiną ir du argumentus.

60. Mokslas pritaikomas ne tik bažnyčios reikalams, bet ir praktiniam mokslo panaudojimui – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

61. Domėjimasis istorija ir kultūra (turtingos bibliotekos) arba siekis įgyti žinių apie gamtą (steigiami botanikos sodai, kuriamos laboratorijos) arba dėmesys švietimui ir mokslui (kuriamos mokyklos) ir pan. – **3 taškai**

1 taškas skiriamas už vieną teisingą pajorų ordino kultūrinės veiklos pavyzdį, susietą su Apšvieta, 2 taškai skiriami už du teisingai nurodytus ordino kultūrinės veiklos pavyzdžius, susietus su Apšvieta, 3 taškai skiriami už tris teisingai nurodytus ordino kultūrinės veiklos pavyzdžius, susietus su Apšvieta.

62. Amžius - XVII a. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

63. C – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

64. A – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

65. B – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

66. Protestantai, liuteronai, kalvinistai, reformatai, arijonai. – **2 taškai**

1 taškas skiriamas už teisingai įvardintą vieną ereziją, 2 taškai skiriami už teisingai įvardytas dvi erezijas.

67. Teigiamas padarinys - įkūrė Vilniaus universitetą arba steigė kolegijas arba spausdino knygas ir pan. – **1 taškas**

Neigiamas padarinys - skatino religinę netoleranciją arba kovojo prieš reformaciją, kuri nešė į Lietuvą kultūrinės naujovės ir pan. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas už teisingai įvardintą vieną teigiamą arba vieną neigiamą padarinį, 2 taškai skiriami už teisingai įvardintą vieną teigiamą ir vieną neigiamą padarinį.

68. Nes jame yra daug romėnų teisės principų – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

69. Buvo Lietuvos Brastos pavieto teisėjas arba buvo Lietuvos Vyriausiojo tribunolo narys arba turėjo valdų Lietuvoje – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas bet kuris vienas teisingas atsakymas.

IV DALIES ATSAKYMAI

70. I laikotarpis – Barokas – **1 taškas**, II laikotarpis – Apšvieta (Švietimas) – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas vienas teisingas atsakymas, 2 taškai skiriami, kai pateikiami du teisingi atsakymai.

71. Švietimą kontroliavo jėzuitai, todėl universitetas išliko konservatyvus – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

72. Todėl, kad jėzuitai didelį dėmesį skyrė religijai ir pan. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas teisingas atsakymas.

73. I argumentas – aptariamuoju laikotarpiu buvo statoma daug religinės paskirties pastatų (bažnyčių, vienuolynų) ir pan. – **1 taškas**

II argumentas – tuo laikotarpiu parašyta nemažai knygų (tai pirmiausia pasakytina apie Vilniaus universiteto dėstytojus) ir pan. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas vienas teisingas argumentas, 2 taškai skiriami, kai pateikiami du teisingi argumentai.

74. Siekė užsitikrinti sau geresnį gyvenimą; kai kurie tai darė dėl religinio pašaukimo – **1 taškas**

Vizitatorius suprato, kad Apšvietos (Švietimo) epochoje augo tikslųjų mokslų reikšmė –

1 taškas

1 taškas skiriamas, kai įvardijama pagrindinė priežastis arba paaiškinami šaltinio B autoriaus noro motyvai. 2 taškai skiriami, kai įvardijama pagrindinė priežastis ir paaiškinami šaltinio B autoriaus noro motyvai.

75. Administravimo skirtumas – viešosios mokyklą administravo pasaulietinė valdžia, o parapiinės mokyklos – bažnyčia – **1 taškas**

Mokymo turinio skirtumas – parapiinės mokyklose pagrindinis dėmesys buvo skiriamas religiniams dalykams, o viešose mokyklose – pasaulietiniams – **1 taškas**

Kunigas Javidas buvo nepatenkintas dėl religinės valdžios kišimosi į jo mokymo reikalus – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai pateikiamas vienas teisingas atsakymas, 2 taškai skiriami, kai pateikiami du teisingi atsakymai, 3 taškai skiriami, kai pateikiami trys teisingi atsakymai.

76. Vizito tikslas – patikrinti, ar dvasininkai tvirtai laikosi katalikybės nuostatų ir pan. – **1 taškas**

Priežastis – minimų autorių veikalai buvo protestantiško turinio ir pan. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai paaiškinamas vizito tikslas arba nurodoma priežastis, 2 taškai skiriami, kai paaiškinamas vizito tikslas ir nurodoma priežastis.

77. Priežastis – jėzuitai griežtai pasisakė ir kaip „tėvai“ kontroliavo reformaciją ir pan. – **1 taškas**

Aplinkybės – vykstant kontrreformacijai ir pan., amžius - XVI a. – **1 taškas**

1 taškas skiriamas, kai teisingai nurodoma priežastis arba nurodomos aplinkybės ir amžius, 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodoma priežastis ir nurodomos aplinkybės bei amžius.

V DALIES ATSAKYMAI

78. 1 – Laurynas Gucevičius, 2 – Pranciškus Skorina, 3 - Motiejus Strykovskis, 4 – Abraomas Kulvietis, 5 - Albertas Goštautas, 6 - Stanislovas Rapolionis, 7 – Konstantinas Sirvydas, 8 - Martynas Mažvydas, 9 – Mikalojus Radvila Juodasis, 10 - Kristijonas Donelaitis, 11 – Mikalojus Daukša, 12 – Jonas Bretkūnas – **12 taškų**

Skiriama po vieną tašką už kiekvieną teisingai nustatytą asmenybę.